

Neden Bağımsız – Kimden Bağımsız

Ayla YILDIRIM

Bursa Günyüzü
Kadın Dayanışma Kooperatifi Kurucularından

Özgürlüğe giden yol, Bağımsız Kadın Örgütlenmesinden geçer

Kimi sarı, kimi siyah sıcacık yürekleriyle
doldurdular yüreğimi dünyadaki tüm kadınlar...
Tarihin unutturulmaya çalışılan gerçekliğinde
milyonlarca kadın niye açlık, yoksulluk, sömürü
Niyedir bunca savaş diyerek yaktılar ateşi....
Tek tek toplayalım silahları, yok edelim.
Tek tek toplayalım tüm renkleri, dilleri, özlemleri
kucak kucak.
El ele yürek yüreğe topladıklarımızı savuralım
dünyaya
İşte o an barış, binlerce rengarenk çiçek dolacak
yeryüzüne,
Bir Gürcü olsam da ben, herkes gibi akıyor
gözyaşlarım.
Rüzgarın esintisine, kuşların kanatlarına
yüklenmiş gelen
“Kürt, Ermeni, Çerkez, Arap tüm Kadınların
merhabası”nı hissedin.
Bu “merhaba” başka.
Kadınların özgürleşme yolunda, Barış kadınlarının
“merhaba”sı.
Kucaklaması size kalan....

Neredeyse her gün bir kadın “namus” adına öldürülür, her dört kadından üçü şiddete maruz kalırken; Mart ayıyla birlikte Kadınlar Günü tartışmaları da sahneye çıkar. Herkesin fili tuttuğu yerden kavraması gibi bir 8 Mart tarifi yapar, herkes kendice bir kadın sorunu tanımlar.

Kimileri siyasi rant peşinde göstermelik kadınlar günü kutlamaları yapar. Sığınak açmaktan kaçan Belediye başkanları karanfiller dağıtır, Cumhurbaşkanı adayının erkek olacağı ön kabulüyle “eşinin” başörtüsüz olması gündemleşerek kadınlar tartışma konusu yapılırken, 8 Martta meclis kapıları göstermelik kadınlara açılır, kimi kadınlar şapka engeline takılır!. İşyerlerinde yoğun sömürü altında çalıştırdığı işçiler için patronların göstermelik kutlama mesajları yayınlanır. Medya tam boy sayfalarını kadınlara ayırmış yanılması içinde kadın sorununu magazinleştirirken, kimi köşe yazarları kalkıp bir siyasi partinin genel eşbaşkanı ile arasındaki ideolojik farklılığı kadınlık üzerinden erkek egemen bir yaklaşımla çirkin diyerek tartışabiliyor. Kimi muhalif yapılardan kadınlar, kadın kurumları; “kadınlarla ele ele diyerek”, kimi muhalif karma yapılar, “kadın erkek ele ele” diyerek bir ayrışma içinde alanlara çıkarken, milyonlarca kadın, kadın olma bilincinin ve mücadelesinin çok uzağında şiddetle, ezilmeyle, sömürüyle baş başa yılın 365 gününden farkı olmayan bir günü yaşamaya devam eder.

“Her şeyi bildiğini zannedenler” kadınlar adına yine kadınlara rağmen, kendi öğretilmiş önyargıları içinde kadınları anlatır. Ve bu anlatımlarda bir tek, kadının kendisi yoktur. Erkek egemen ideoloji, hiçbir hak-hukuk gözetmeksizin kadın üzerinde kendi egemenlik tahakkümünü kurarken; kendisinin istediği ve gene kendisinin belirlediği sınırları çizilir kadının! Oysa, kadının kendi iradesi dışında ona atfedilen tüm sıfatlara karşı durarak, erkek egemen ideolojiye ve dolayısıyla toplumun değer yargılarına karşı bir eleştiri sunmak, başkaldırmak zorundayız. Tarihi erkekler yazdığı ve maalesef yanlış yazdığından, Kadın, toplumsal gelişmenin alt-üst oluşu içinde kendi tarihinden (yazılı tarihinden) yoksun olarak vardır. Ve bu varlığı sürekli çelişkiler yumağı içinde durmaktadır. İçinde yaşanan sınıflı sistemden de bağımsız olmayan bu çelişkiler yumağının çözümü ne yazık ki çok uzun yıllar alacaktır.

Özel mülkiyetle ortaya çıkan, sınıflı toplumlarda gelişen ve kendini yeniden üreten erkek egemen

ideolojiye karşı mücadele bir bütünlük içermek zorundadır.

Klasikleşmiş gibi ilkel komünal, anasoylu dönemlere girmeyeceğim. Fakat, Kapitalizmin doğası gereği insanın kendisine yabancılaştırılmasını onu üretim ilişkilerin gelişimi içinde yarattığını, ve bundan doğan yabancılaşmanın toplumun tüm gözeneklerinde kendini açığa vurduğunu da söylemeden geçmek doğru olmaz. Toplum kendisiyle çelişik olarak yaşamaya devam ediyor ve bu çelişki kadından yana hep sermayenin yararına, egemenlerin, erkek egemenliğinin çıkarına uygun olarak sürüyor. Kadın bir yandan ucuz iş gücü olarak üretime çekilirken ekonomik kriz anında aile kavramı yüceltilerek ilk işten atılan ve evlerinin dört duvar arasına geri dönmeye mahkum edilen oluyor. Kadın erkek meslekleri ayrımcılığıyla bilinçaltlarına cinsiyetçilik yeniden yeniden aşılanıyor. Mesleğin gerektirdiği zor arazi koşullarında bile çalışabileceği bilinciyle üniversitenin Jeoloji Mühendisliği bölümünden mezun olan kadınların çok büyük bir bölümü, çalışma süreci içerisinde eşitsiz, masa başı memur zihniyetiyle karşı karşıya kalmayı beklemezler. Yani yazmakla bitmeyecek kadar uzun bir liste oluşturacak örneklerden vazgeçerek konunun özüne dönersek, kadın hayatın her alanında, toplumun ona dayattığı görevleriyle yaşamakta, yaşamaya devam etmektedir diyebiliriz. Fabrikasında, bürosunda, tarlada, sokakta, okulunda; çalıştığı süre içinde erkek egemen ideolojinin belirlenimiyle kuşatılması yetmiyor, hayır! İşten çıkıp bir an önce dışarıda biriktirilen kızgınlıkların, öfkelerin boşaltılacağı, çalışanların beslenip giydirildikleri, cinsel gereksinmelerin düzenli bir biçimde giderildiği “eve” gitmesi gerekiyor. Çünkü onu bekleyen işler durmaktadır. Yoğun bir koşuşturmanın ardından toplumsal cinsiyetle belirlenmiş rolü gereği kadından gene de eşi çocuğu, anne-babanın isteklerini yerine getirmesi beklenir. İşyerinde patron, evde erkek, sokakta tüm toplum kadının efendisi, sahibi edasıyla hayatı belirlerken, **Kadının; herkese, her şeye yetişmek zorunluluğu ile şekillenen, katlanan sömürü dünyasında bir tek kendine, kendi iç sesine koşacak vakti kalmaz.**

Cinsiyet ayrımcılığı aileden, çalışma hayatına, toplumsal yaşam içerisinde her düzeyde yaşanan bir olgudur. Fakat sınıfsal, kültürel, dinsel, kültürel

tüm alanlarla belirlenen, erkeğe bağımlılaştırılan kadının, kadın olmasından kaynaklı ezilmişliği, ikincil cins durumuna indirgenmesi ya görmezden gelinerek doğal olan buymuş kabulü yaratılır ya da cehenneme giden yollar iyi niyet taşlarıyla döşenir misali kadının özgürlüğünün savunusu altında “Egemen sınıfın çıkarlarına hizmet eden cinsiyetçiliği, onunla uzlaşmaz çelişkilere sahip olan kadın ve erkek yani tüm ezilenlerin birlikte mücadelesiyle ortadan kaldırılabılır...” teorileri ile ama “bilerek” ama “bilmeyerek” erkek egemenliğinin devamlılığıyla, aslen kadınların mücadelesi, örgütlenmesi engellenir.

“Kadın sorunu bir cinsin diğeriyle olan hegemonik bağımlılık ilişkisine dayanıyor olmakla beraber, bir cinsin diğeriye karşı mücadele etmesiyle çözülemez” yaklaşımıyla sorunun çözümünü sınıfsız bir toplum ideolojisine havale eden yaklaşımlar ise; erkek egemen ideolojinin birebir taşıyıcısı erkeğin bu egemenlik ilişkisinden çıkarını, bu çıkardan kendiliğinden vazgeçmeyecek oluşunu ve bu egemenliğin bir yandan üreticisi ve birebir uygulayıcısı oldukları unutulurken aslen sınıf indirgemeci bir yaklaşımın yanılışına düşer.

Evet, Cinsiyet ayrımcılığı derin tarihsel kökenleri olan bir sorundur. Sınıflı toplumlarla birlikte ortaya çıkmış ve bir toplum biçiminden diğeriye devredilerek günümüze kadar gelmiştir. Binlerce yıllık bu süreç içerisinde oluşan toplumsal cinsiyetin, yaşamın her hücreğine sirayet eden erkek egemen ideolojinin; ezilen/sömürülen kadınların egemen cins karşıda mücadelesi yükseltilmedikçe yıkılmayacaktır. Klasik söylemlere başvurursak, uzlaşmaz çelişki içerisinde, ezilenler egemenlerine karşı kendi örgütlenmelerini yaratarak mücadele etmedikleri taktirde özgürleşemeyeceklerdir. Bu yaklaşım genel teori içerisinde, herkesimin ön kabulü olduğu bilinir. İşçilerin işverene karşı sendikal örgütlenmeleri, dernekleri, işgal altındaki ulusların işgalciye karşı mücadelesi, meslek örgütlerinin kendi mesleki sorunları için kendi içlerinde örgütlenmeleri vs. hepsi meşru kabul edilir. Fakat söz konusu durum kadınlara gelince, her sınıfsal kesimin itirazları farklılıklar içerse de; kadınlara karşı itirazlar yükselir, engeller dağ gibi kadınların önüne dizilir. Tarihte kadınların ikincil konuma itiraz edişlerinin sonuçlarından biri olarak dört bir yanda cadı diye yakılmalarının, asılmaları ya da taşlanmaları rastlantısallığın ötesindedir oysa.

Erkek egemenliği bir günden diğeriye kısa sürede

ve kolayca oluşmamıştır. Binlerce yıl bir çok alanda yasaklı yaşayan kadınların tekil mücadeleleri kolektif örgütlenmeleri dönüştükçe egemen sınıflar kadınları “yardım cemiyetlerine” dönüştürerek kendi sınıfından kadınların ayrıcalıklı ve kurtulmuş kadınlar olduğu yanılışını işlerler. Emekçi kesimlerinden de kadının ve erkeğin ortak sınıfsal ezilmişlikleri tek ezilmişlik ilişkisiymiş gibi anlatılarak erkeğin, erkekliğin rolü yadsınarak kadın yine görünmez kılınarak mücadelede geri bırakılır. En yoğun kadın üyenin bulunduğu sendikalarda, meslek odalarında niye kadınların hala belirleyen konumda özne olmadıkları, sadece kadının isteksizliğine indirgenerek basitçe, bilimsel olmayan yaklaşımlarla açıklanmaya devam ederken, tarihsel eşitsiz gelişme süreci yadsınarak pozitif ayrımcılık, kota gibi taleplere şiddetli karşı çıkışlar ve erkek egemen ideolojiden beslenen teoriler üretilir. Bu açıklamaya inanan ya da inanmak isteyenler, kadınlara aşılana, içselleştirilen “isteksizliğin”, “kendine güvensizliğin”, “kaçışın”, “yönetimlerin erkeğin işi olduğu yanılış kabulünün”, ya da “bir türlü ortaklaşmayan, kolektifleşmeyen, ev, çocuk vs. işleri”nin, toplumsal cinsiyet rollerinin, kadında yarattığı toplumsal kadınlık durumuna cevap üretmezler. İsteyen yapar, isteyen kadın kendini ezdirmez demek de, ezilenin kurtuluşunu egemen olanla birlikte örgütlenmesini savunmakta, ezilenin bireysel değil, toplumsal kurtuluşunu da, ezilenin ezenden bağımsız örgütlenmesi gerektiğini de görememektir. Ülkemizdeki otuz milyon civarındaki çalışanın işi varken, bir kişinin işsizliğinden bahsedeceksek, bu kişinin isteksizliğini, tembelliğini söylemek belki çok yanılış değildir. Fakat otuz milyon çalışması gerekenin yarısı işsizlik sorunu ile karşı karşıya ise, ortada bir sınıfsal sorunun, sistemden kaynaklı sorunun olmadığını söyleyip durumu sadece işçinin tembelliği ile açıklayamayız. Peki ya işçilerin kendi ekonomik demokratik hakları için kurdukları mücadele örgütleri olan sendikalarda kimi patronların daha iyi olduğu inancıyla işverenlerden ayrı değil de ortak örgütlenmelerini savunabilir miyiz? Doğada ya da toplumdaki birden fazla çelişkiyi bir tek sınıfsal çelişkiye indirgeyerek, iktidar perspektifi taşıyan siyasi örgütlenmeleri yeterli görmek, ayrı mesleki sorunlar etrafında örgütlenmeleri ise genel sınıfsal mücadeleyi bölmektir inancıyla mesleki örgütlenmeleri, dernekleri reddetmek mi gerekir? Hukukçuların, sağlıkçıların, mühendislerin odalarını, sendikalarını, İnsan Hakları Dernekleri

gibi, Aleviler için Alevi Derneklerini vs.... kapatmayı mı savunalım? Ezilen ulusun, ezilen dinin, ezilen sınıfın nasıl ezenden bağımsız kendi öz örgütlenmeleri olacaksa, ezilen cins olarak da kadınlar kendi örgütlenmelerini yaratmalıdırlar. Ve bu kadın kurtuluş mücadelesi, ezen cinsten, egemen erkek ideolojiden ve erkek egemenliğinin yeniden üreticisi olan erkek egemen tüm ideolojik yansımalarından, karma örgütlerden ve devletten bağımsız olabilmelidir.

Binlerce yıldır erkeğe uydulaştırılmış, bağımlılaştırılmış kadının, kendini bulabilmesi, susturulan sesini yükseltebilmesi için hemcinsleriyle birlikte el ele ve erkek egemen ideolojinin kadınların sesini kısmak için ürettiği kadınca rekabete karşı dayanışma ilişkisi içerisinde örgütlenmelidir. Sendikalarda, meslek örgütlerinde, siyasi partilerde genel sınıfsal çıkarların mücadelesini farklı cinsle birlikte veriyor olmamız, kadın mücadelesinin bağımsız olması gerektiği gerçekliğini de ihtiyacını da ortadan kaldıramaz ve kaldıramıyor da.

Binlerce yıllık egemen ideolojinin tüm toplumları sarmasına, yasaklamasına, reddetmesine rağmen bugün öyle veya böyle kadın kurumları

artıyorsa yarın bu mücadelenin bir başka yansıması olarak bağımsız örgütlenmeye karşı duruş da kalkacaktır. Sadece her egemen ilişkide olduğu gibi bölüp parçalama yaklaşımı daha belirgin hale gelecektir ki, bu durum hali hazırda değişik düzeylerde yaşanmaktadır. Aslında kadınların binlerce yıldır verdikleri bu mücadelenin ardından bugün gönül isterdi ki artık bağımsız kadın örgütlenmesinin gerekliliği değil de, parçalı halde duran kadın örgütlerinin nasıl ve hangi zeminde birliğini, ortaklığını yaratabiliriz tartışabilir duruma gelseydik. Din, dil, ırk, sınıf, statü fark etmeksizin her kesimden kadının sırf kadın olduğu için bir kez daha ezildiği/sömürüldüğü bir durumda kadınların ortak taleplerini üretebilmeyi ve tüm ayrımlara rağmen kadın sorununun her kesimi kesen ortak sorun olduğu ve kurtuluşun ortak mücadeleden geçtiği bilincini yükseltebilmenin yollarını geliştirebilsek. Gönül ister ki erkek egemen ideolojinin biz kadınlarda da içselleşen yanlarını sorgulayarak, ortaklaşarak sesimizi büyütebilsek. Din, dil, ırk, meslekler gibi bizleri bölen ayrımlara da inat kadın kurtuluşumuzun ortak mücadeleden geçtiği gerçeğini önyargılardan, hakim ideolojilerden

bağımsızlaşarak görebilsek. İsraili Siyahlı Kadınların, işgalin kendilerinin de esareti olduğu bilinciyle Filistinli kadınlarla dayanışmak için verdiği mücadelesinde olduğu gibi, Irak'ta direnişçi kadınlarla dayanışma göstermeye çalışan Ortadoğulu ve hatta Amerika'dan işgale karşı seslerini yükselten kadınlarda olduğu gibi... biz de kendi ülkemizde, Türk, Kürt, Ermeni, Laz, Çerkez, Gürcü, Alevi, Sünni demeden, "Farklı olsa da dillerimiz, aynı akıyor gözyaşlarımız" gerçeği etrafında yan yana gelebilsek.

Evet artık binlerce yıldır verilen mücadelenin kazanımlarından geriye düşmeye çalışarak hala kadınların bağımsız örgütlenmelerini sorgulamaya çalışmak yerine kadın mücadelesini daha ileriye nasıl yükseltebileceğimizi, Türkiye'deki kadın hareketinin sorunlarını, açmazlarını tartışabilmeliyiz. Kadın mücadelesini karma örgütlerin içerisindeki değişik örgütlenme formlarına sıkıştırma yanlışından dönebilmeyiz.

Karma örgütlenmeler içerisinde tabii ki yer alacağız. Sendikalarda, odalarda, partilerde, meclisde olacağız. Kendi kurumlarımız içerisinde, kurumumuza kadın üye kazandırmak için değil, (çünkü üye kazanmaya çalışmak her üyenin görevidir!) kurumumuzun kadın politikasını oluşturmak, kurumumuzun politikalarındaki cinsiyetçiliği ve kurumumuz içerisindeki ayrımcılığı sorgulamak için de ayrıca kadın çalışmaları tabii ki yürüteceğiz. Bu çalışmalar kadın hareketinin içinde önemli bir anlam ifade edecekse de bu çalışmaları genel kadın hareketinin kendisine indirgemek gibi bir yanlıştan çıkılabilmelidir.

Dünya Kadın Yürüyüşü'nün Türkiye sorumluluğunu bu ülkede hiçbir kadın kurumu yokmuş gibi karma örgütler üstleniyorsa, hala 8 Martları ortaklaşa eylemlerinde karma örgütlerin bayraklarını öne geçirme yarışından, konuşmayı hangi örgütün yapacağına kadar tartışmalar yaşanıyor, toplumsal muhalefetin karma örgütlerinin kadın mitingine erkeklerinin katılıp katılmayacağıyla ayrışılıyorsa, bu karma örgütlenmelerin nasıl kadın mücadelesinin önüne geçtiğinin somut göstergesidir. İşte salt bu durumların kendisi bile kadın kurtuluş mücadelesinin karma örgütlenmelerden, erkek egemen ideolojiden ve erkeklerden bağımsız olması gerektiğini gösterir. Tabii ki bu bilimsel gerçeğe önyargıların ötesinde yaklaşabilenler ulaşabilir.

Binlerce yıllık tarihsel şekillenişle, oluşan yargılar daha doğrusu önyargılar bir anda yıkılamayacaktır. Başta da ifade ettiğim gibi bu uzun ve zorlu bir yolculuk olacaktır.

Çünkü önyargılarla beslenmiş kesin bir inancın yıkılması çok zordur... Kurumlaşmış bu yargıların yıkılması ise onu besleyen egemen anlayış sürdükçe imkansız gibidir... **Yani dostlar "bir önyargıyı kırmak bir atomu parçalamaktan daha zor" der ya Einstein; işte öyle bir şeydir bu erkek egemen ideolojiden ve yarattığı görüntülerden, ürettiği, tüm hücrelerimize kadar işleyen doğru olduğuna koşulsuz biat edilen yanlışlardan uzaklaşarak özgürce kadın sorununu tartışmak.**

Atomu parçalamak kadar zor oluyor, kadınların kendi bağımsız örgütlenmelerinin bir hak ve gereklilik olduğunu kabul etmek.

Bir ülkede, bir tek kişi bile, dilinden, kimliğinden, dininden kaynaklı ayrımcılığa uğruyorsa nasıl ki o ülkede özgürlükten bahsedilemeyecekse, bir tek kadın bile kadın olduğu için eziliyorsa, cinsel kimlikler üzerinden ayrımcılık yaşanıyor, hangi gerekçe ile olursa olsun, bir ezilme ilişkisi meşru kabul ediliyorsa, orada gerçek özgürlükten kimse için bahsedilemez. Evet kadınlar özgür olmadan erkeklerde özgür olmayacaktır. Ve bu özgürlük mücadelesi ne sınıf indirgemeci bir yaklaşımla yarınlara ertelenerek, klasik bir deyimle sosyalizmin gelmesiyle kendiliğinden çözülecek, ne erkeklerle ortak mücadele içinde çözülecektir. Kadınların özgürlük mücadelesi ezilen cins olarak kendi bağımsız örgütleriyle bugünden yarıya yani sosyalizme ertelemekten verecekleri ve o sistem içerisinde de kadın kadın olmaktan, erkek erkek olmaktan çıkıp insanlık temelinde buluşacakları güne dek sürecek mücadeleyle kazanılacaktır.

Artık bağımsız kadın örgütlenmesinin bir gereklilik olduğu gerçeğini değil de parçalı kadın örgütlerinin hangi çatı altında, nasıl bir işleyişle, kimlerin nasıl yan yana gelebileceklerini tartışabilelim. Değişik işkollarında kurulmuş bulunan sendikaların, odaların konfederasyon gibi üst örgütlenmelerinde olduğu gibi niye farklılıklarımızla bir üst çatıda yan yana gelemeylelim?

Şimdi değilse ne zaman, Sen değilsen kim duyacak bu sesi.

Haydi Kadınlar El Ele Özgürleşmeye!